OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsN Pekka Pulkkinen

4.5.2018

*Eduskunnan lakivaliokunnalle*

**VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI SAATAVIEN SIIRROSTA KOLMANSILLE OSAPUOLILLE AIHEUTUVIIN VAIKUTUKSIIN SOVELLETTAVASTA LAISTA (U 16/2018 vp)**

## 1 Yleistä

Euroopan komissio antoi 12.3.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi saatavien siirrosta kolmansille osapuolille aiheutuviin vaikutuksiin sovellettavasta laista (COM(2018) 96 final). Ehdotus liittyy komission pääomamarkkinaunionia koskevaan toimintasuunnitelmaan.

Samassa yhteydessä on arvioitu myös tarvetta harmonisoida arvopaperien siirron esineoikeudellisia vaikutuksia koskevia lainvalintakysymyksiä. Nyt kysymyksessä olevasta saatavia koskevasta asetusehdotuksesta ja arvopapereita koskevista mahdollisista toimenpiteistä on laadittu yhteinen vaikutusarviointi. Komissio on tiedonannossaan (COM(2018) 89 final) käsitellyt eräiden voimassa olevien direktiivien arvopapereita koskevien lainvalintasääntöjen tulkintaa ja katsonut, ettei enempiin toimiin arvopaperien osalta ole näillä näkymin aihetta.

## 2 Ehdotuksen soveltamisala

Asetusehdotuksessa on kysymys siitä, *minkä valtion lakia* sovelletaan saatavan siirtoa koskeviin *sivullissuojakysymyksiin*. Viimeksi mainituista on kyse esimerkiksi ratkaistaessa, kummalla kahdesta kilpailevasta siirronsaajasta on parempi oikeus saatavaan tai saako siirronsaaja suojaa siirtäjän velkojia kohtaan. Ehdotus ei sen sijaan koske esimerkiksi velallisen asemaan vaikuttavia kysymyksiä.

> *Esimerkki 1.* A on velkaa B:lle. B myy kyseisen saatavan edelleen ensin C:lle mutta myöhemmin (petollisesti) myös D:lle. C:n ja D:n välille syntyy riita siitä, kummalla on parempi oikeus saatavaan. Asetusehdotus koskee sitä, minkä valtion lain mukaan riita ratkaistaan, jos asialla on liittymiä useampaan valtioon (esimerkiksi jos osapuolet ovat kotoisin eri valtioista).



| Käyntiosoite | Postiosoite | Puhelin | Faksi | Sähköpostiosoite |
|---|---|---|---|---|
| Eteläesplanadi 10<br>HELSINKI | PL 25<br>00023 VALTIONEUVOSTO | 02951 6001 | 09 1606 7730 | oikeusministerio@om.fi |

> *Esimerkki 2.* A on velkaa B:lle. B myy kyseisen saatavan edelleen C:lle, jonka jälkeen B asetetaan konkurssiin. B:n konkurssipesän ja C:n välille syntyy riita siitä, kummalla on parempi oikeus saatavaan. Asetusehdotus koskee sitä, minkä valtion lain mukaan riita ratkaistaan, jos asialla on liittymiä useampaan valtioon (esimerkiksi jos osapuolet ovat kotoisin eri valtioista).

Ehdotus koskee niin rahamääräisiä kuin muitakin saatavia. Soveltamisalan ulkopuolelle ehdotetaan kuitenkin rajattavaksi muun muassa perhe- ja jäämistöoikeudelliset saatavat, arvopaperisaatavat, yhtiöoikeudelliset saatavat ja eräät vakuutussopimuksiin perustuvat saatavat. Saatavan siirrolla tarkoitetaan ehdotuksessa myös saatavan panttausta ja muuta vakuustarkoituksessa tapahtuvaa siirtoa.

**3 Ehdotettavat lainvalintasäännöt**

Ehdotuksen pääsääntönä on, että saatavan siirron sivullisvaikutuksiin sovelletaan *siirtäjän kotivaltion lakia*.

*Tilirahan* ja *rahoitusvälineeseen* perustuvien saatavien osalta siirron sivullisvaikutuksiin sovellettaisiin kuitenkin *sitä lakia, jota saatavaan itseensä sovelletaan*. (EU:ssa tämä määräytyy ns. Rooma I –asetuksen (593/2008) mukaisesti, jolloin kyseessä on usein velkojan ja velallisen sopima laki.) Lisäksi jos saatavan siirto tapahtuu *arvopaperistamista varten*, siirtäjä ja siirronsaaja *voivat sopia*, että siirron sivullisvaikutuksiin sovelletaan saatavaan itseensä sovellettavaa lakia.

Ehdotuksessa on myös *erityissäännöksiä* sellaisten tilanteiden varalle, joissa toisiinsa nähden kilpailevien siirtojen sivullisvaikutuksiin sovellettaisiin eri valtioiden lakeja. Tällöin näiden siirtojen keskinäisiin etusijakysymyksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka mukaan siirto ensin tulee sivullisiin nähden tehokkaaksi.

**4 Vaikutukset Suomen kannalta**

Suomessa saatavan siirron sivullisvaikutuksista säädetään kansallisesti pääasiassa velkakirjalaissa (622/1947). Suomessa ei kuitenkaan ole lainsäädäntöä tai muutenkaan vakiintuneita oikeussääntöjä siitä, minkä valtion lakia saatavan siirron sivullisvaikutuksiin sovelletaan, jos siirrolla on liittymiä useampaan valtioon.

Ehdotetut yhtenäiset lainvalintasäännöt selkiyttävät oikeustilaa sekä kansallisesti että EU:n tasolla. Ne lisäävät siten saatavien siirtoon liittyvää oikeusvarmuutta ja ovat omiaan mm. välillisesti alentamaan rahoituksen kustannuksia. Asetuksesta ei myöskään ole odotettavissa merkittäviä haittoja. Asetuksesta saatavat hyödyt riippuvat kuitenkin paljolti siitä, kuinka onnistuneesti ehdotuksen yksittäiset säännökset lisäävät lainvalintaan liittyvää oikeusvarmuutta eri osapuolten kannalta. Tämä puolestaan riippuu siitä, kuinka hyvin ehdotuksesta neuvoteltaessa kyetään vähentämään komission ehdotuksen yksityiskohtiin liittyvää tulkinnanvaraisuutta ja ennustettavuuden puutetta.